

OBSAH

Úvod	11
I. LEGISLATIVNÍ POLITIKA A TVORBA PRÁVA	13
1 LEGISLATIVNÍ POLITIKA	13
1.1 Právní a legislativní politika	13
1.2 Tvorba práva a její poslání	14
1.3 Předpoklady pro tvorbu práva	14
1.4 Legislativněpolitické principy tvorby práva	15
1.4.1 <i>Přiměřenost a vhodnost práva</i>	15
1.4.2 <i>Souladnost práva a systém práva</i>	16
1.4.3 <i>Stabilita a dynamika práva</i>	16
1.4.4 <i>Svrchovanost zákona</i>	17
1.4.5 <i>Zásada veřejnosti práva</i>	17
1.4.6 <i>Nepřípustnost zpětné účinnosti</i>	18
1.4.7 <i>Derogace právního předpisu</i>	19
1.4.8 <i>Vše, co není zakázáno, je dovoleno</i>	19
2 ZÁKLADNÍ POJMY TVORBY PRÁVA	21
2.1 Právní norma	21
2.1.1 <i>Pojem právní normy, její předmět, obsah a struktura</i>	21
2.1.2 <i>Znaky právní normy</i>	23
2.1.3 <i>Druhy právních norem</i>	25
2.2 Právní předpis	26
2.2.1 <i>Pojem a znaky právního předpisu</i>	26
2.2.2 <i>Právní předpis a právní norma</i>	27
2.2.3 <i>Výklad právních předpisů</i>	28
2.3 Právní řád	32
2.4 Legislativa a tvorba práva	33
2.4.1 <i>Tvorba práva a normotvorba</i>	33
2.4.2 <i>Legislativa a zákonodárství</i>	33
2.4.3 <i>Legislativa a tvorba právních předpisů</i>	33
2.5 Legislativní orgány	34
2.6 Legislativní pravomoc	34
2.7 Legislativní proces, jeho pojem a poslání	36
2.8 Obecný normativní právní akt a vnitřní (interní) předpisy	38
3 SYSTÉM PRÁVA A SYSTÉM ZÁKONODÁRSTVÍ	42

3.1 Pojetí a význam systémovosti práva a zákonodárství	42
3.2 Právní řád a jeho utváření jako systému	43
3.3 Metodické a legislativnětechnické požadavky na systémový přístup k právní regulaci	44
3.3.1 Vymezení a úplnost právní regulace	45
3.3.1.1 Problematika u dílčích právních úprav	45
3.3.1.2 Problém kodifikace	46
3.3.2 Vnitřní systematická uspořádanost, stejnorodost a souladnost právní regulace	47
3.3.2.1 Komplex právní úpravy	47
3.3.2.2 Formálně vnitřní uspořádání a členění právní úpravy	48
3.3.2.3 Stejnorodost předmětu právní úpravy	49
II. PRÁVNÍ REGULACE A JEJÍ ZÁKLAD	51
1. POSLÁNÍ PRÁVNÍ REGULACE, JEJÍ MOŽNOSTI A MEZE	51
1.1 Řízení společnosti pomocí práva	51
1.2 Normativní základ právního předpisu	52
1.3 Právní regulace, kontrola a zpětná vazba	53
1.4 Možnosti a meze působení práva	54
1.5 Efektivnost právní úpravy	57
1.6 Zajištění realizace práva	58
1.7 Shrnutí dosavadních zkušeností a závěry	59
2 LEGISLATIVNÍ ZÁMĚR, JEHO VZNIK A OBSAH	61
2.1 Legislativní záměr, jeho pojem a význam	61
2.2 Legislativní záměr a jeho obsah	61
2.3 Objektivní podmínky a subjektivní stránka vzniku	61
legislativního záměru	61
2.4 Míra konkrétnosti legislativního záměru	63
2.5 Legislativní zadání a vznik legislativního záměru	64
2.6 Faktory ovlivňující kvalitu legislativního záměru	65
2.6.1 Dosažení předstihu pro realizaci legislativního záměru	65
2.6.2 Soustavné provádění analýz působení práva	66
2.6.3 Časový faktor přípravy a realizace legislativního záměru	66
2.6.4 Odpovědnost za přípravu a realizaci legislativního záměru	67
3 LEGISLATIVNÍ ZÁMĚR A PLÁNOVÁNÍ LEGISLATIVY	69

3.1 Předvídání vzniku potřeby legislativního záměru	69
3.2 Prognózování v oblasti práva	69
3.2.3 Programování legislativních prací	70
3.4 Plánování legislativy	70
3.4.1 Cíl a předmět plánování	70
3.4.2 Předpoklady plánování	71
3.4.3 Subjekty plánování	72
3.5 Závěry k plánování legislativy	73
4 ODPOVĚDNOST ZA TVORBU PRÁVA A JEJÍ VYMEZENÍ ...	75
4.1 Odpovědnost za vydaný právní předpis	75
4.2 Odpovědnost za tvorbu práva a zákonodárna iniciativa ...	77
4.3 Odpovědnost za zdokonalování právního řádu	78
4.4 Úkoly legislativních pracovníků	78
III. LEGISLATIVNÍ PROCES	79
1 REGULACE LEGISLATIVNÍHO PROCESU	79
1.1 Ústavní základ tvorby práva	79
1.2.1 Ústavní regulace tvorby práva	80
1.2.2 Zákonná úprava legislativního procesu v Parlamentu ...	84
1.2.3 Legislativní pravidla vlády	85
2 ZAHÁJENÍ LEGISLATIVNÍHO PROCESU	89
2.1 Rozhodnutí o realizaci legislativního záměru a zahájení legislativního procesu	89
2.2 Legislativní proces a zákonodárna iniciativa	90
3 KOMPLEX PRÁVNÍ ÚPRAVY A JEHO VNITŘNÍ SOULADNOST	93
3.1 Komplex právní úpravy	93
3.1.1 Respektování zásady sурchovanosti zákona	93
3.1.2 Stabilita zákona a opodstatněnost podzákonného právního předpisu	93
3.1.3 Zmocnění k vydání podzákonného právního předpisu	95
3.1.4 Problém zmocnění k vydání prováděcího předpisu bez materiálněprávní úpravy věcí v zákoně	96
3.1.5 Soulad podzákonného právního předpisu se zákonem ...	96
3.1.6 Souladnost právní úpravy s ostatními právními předpisy	97
3.1.7 Souběžná příprava zákona a prováděcího předpisu	97

3.1.8 Pravidla pro tvorbu podzákoných právních předpisů	98
3.2 Závěry	98
4 KOMPARACE A TVORBA PRÁVA	100
4.1 Komparace zdrojem poznatků pro tvorbu práva	100
4.1.1 Cíle komparace	100
4.1.2 Metoda komparace	101
4.1.3 Požadavky na komparaci	101
4.1.4 Komparace legislativního procesu	101
4.2 Sbližování právních předpisů České republiky s právem Evropských společenství	102
4.2.1 Mezinárodní závazky, jejich význam a vztah k legislativě	102
4.2.2 Právo Evropských společenství, jeho pojem a prameny	104
4.2.3 Sbližování předpisů České republiky s právem Evropských společenství	105
5 ÚSTAVA A JEJÍ PŘÍPRAVA	108
5.1 Význam přípravy ústavy	108
5.2 Obsah ústavní regulace, jeho systematika	108
5.3 Programovost ústavy	110
5.4 Politickoprávní funkce ústavy	110
5.5 Vědecký přístup k zvládnutí ústavní regulace	111
5.6 Organický vztah ústavy k ostatním právním předpisům ..	111
5.7 Závěr	112
6 PŘÍPRAVA ZÁKONŮ A JEJICH PROJEDNÁNÍ	113
6.1 Zahájení legislativního procesu a příprava návrhu zákona	113
6.1.1 Věcný záměr zákona zpracovaný ministerstvem a jeho projednání	115
6.1.2 Návrh zákona (v paragrafovaném znění) a jeho náležitosti	117
6.1.2.1 Důvodová zpráva	118
6.1.2.2 Předkládací zpráva a její obsah	119
6.1.2.3 Návrh prováděcího právního předpisu	119
6.1.2.4 Úprava novely zákona	120
6.1.3 Projednání návrhu zákona před jeho předložením zákonodárnému orgánu	121

6.1.3.1	Meziministerské připomínkové řízení	121
6.1.3.2	Projednání návrhu zákona Legislativní radou vlády a v jejích pracovních komisích	124
6.1.3.3	Vládní návrh zákona	125
6.2	Příprava zákonné úpravy ve zvláštních případech	126
6.2.1	Stav legislativní nouze	126
6.2.2	Neodkladné přijetí zákona k rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů	127
6.2.3	Příprava zákonného opatření Senátu	127
6.2.4	Stav obrození státu nebo válečný stav	127
6.3	Příprava stanoviska vlády k návrhům zákonů, jejichž předkladatelem není vláda	127
7	LEGISLATIVNÍ PROCES V ZÁKONODÁRNÉM ORGÁNU	129
7.1	Projednání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně	129
7.1.1	Podávání návrhů zákonů a jednání o nich	129
7.1.2	Zvláštnosti jednání o návrhu zákona o státním rozpočtu	131
7.1.3	Schvalování zákonné úpravy za mimořádných okolností	131
7.1.3.1	Stav legislativní nouze	131
7.1.3.2	Neodkladné přijetí zákona k rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů	132
7.1.3.3	Stav obrození státu nebo válečný stav	132
7.1.4	Postoupení návrhu zákona Senátu	132
7.1.5	Postoupení přijatého zákona prezidentu republiky	132
7.2	Projednání zákonných úprav v Senátu	133
7.2.1	Jednání o návrzích zákonů	133
7.2.2	Zkrácené jednání o návrzích zákonů	134
7.2.3	Jednání o návrzích zákonných opatření Senátu	135
7.2.4	Příprava návrhů zákonů podávaných Senátem Poslanecké sněmovně	136
7.3	Kontrola ústavnosti zákonů	136
8	PŘÍPRAVA PODZÁKONNÝCH PROVÁDĚCÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	139
8.1	Způsob přípravy prováděcích právních předpisů	139
8.2	Charakteristika prováděcího právního předpisu	140
8.3	Nařízení vlády	141
8.4	Vyhlášky ústředních orgánů státní správy	143

8.5 Závěr	144
9 ZÁVĚR LEGISLATIVNÍHO PROCESU	147
9.1 Schvalování právního předpisu	147
9.2 Podepisování právního předpisu	148
9.3 Publikace právního předpisu	149
9.3.1 Pravidla pro vydávání Sbírek zákonů	151
9.3.2 Dostupnost Sbírek zákonů	151
9.3.3 Sběrka mezinárodních smluv	152
9.4 Platnost a účinnost právních předpisů	152
9.5 Závěr k legislativnímu procesu	154
10 Místní právní předpisy	156
10.1 Ústavní a zákonný podklad pro tvorbu místních právních předpisů	156
10.2 Právní předpisy obce a kraje	157
10.2.1 Právní předpisy obce	157
10.2.2 Náležitosti tvorby právních předpisů obce	159
10.2.3 Právní předpisy kraje	162
10.3 Kontrola ústavnosti	163
10.4 Nařízení okresních úřadů	164
IV. METODIKA A TECHNIKA TVORBY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	166
1 OBECNÉ METODICKÉ PŘÍSTUPY KE TVORBĚ PRÁVA	167
1.1 Obecná závaznost, stabilita, reálnost a racionalizace	167
1.2 Systémovost, jednota a soulad	168
1.3 Soustředění, specializace, podrobnost	169
1.4 Výrazová stránka právních norem, sdělnost a srozumitelnost, právní jazyk	170
1.4.1 Výrazová stránka právních norem	170
1.4.2 Sdělnost a srozumitelnost	171
1.5 Normativní a nenormativní části právního předpisu	173
2 LEGISLATIVNĚ TECHNICKÁ STRÁNKA TVORBY PRÁVNÍCH NOREM	175
2.1 Legislativní technika a konstrukce právní normy	175
2.2 Míra abstrakce a konkrétnosti právní normy; rigidita a elasticita	179
2.2.1 Míra abstrakce a konkrétnosti	179
2.2.2 Rigidita a elasticita	179
2.3 Zvláštnosti jednotlivých druhů právních norem	180

3 VNITŘNÍ ČLENĚNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	182
3.1 Pojmy spojené s členěním právního předpisu	182
3.2 Hierarchické členění právního předpisu	182
3.2.1 Hierarchie členění	182
3.2.2 Členění ústavního zákona a členění novely	183
3.2.3 Příloha k právnímu předpisu	183
4 K OBSAHOVÝM ČÁSTEM A NÁLEŽITOSTEM PRÁVNÍHO PŘEDPISU	185
4.1 Preambule, základní zásady, úvodní ustanovení; obecná a zvláštní část	185
4.1.1 Preambule	185
4.1.2 Základní zásady	185
4.1.3 Úvodní ustanovení	185
4.1.4 Obecná a zvláštní část	186
4.2 Nadpisy, úvodní věty	186
4.2.1 Nadpisy v právních předpisech	186
4.2.2 Úvodní věty v právních předpisech	188
4.3 Zmocňovací ustanovení	189
4.3.1 Zákonné zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu	189
4.3.2 Zmocnění k povolování výjimek ze zákona	190
4.3.3 Zmocnění k vyblášení úplného znění zákona	190
4.4 Přechodná ustanovení, derogace	191
4.4.1 Přechodná ustanovení	191
4.4.2 Derogace	192
4.5 Působnost, účinnost	193
4.5.1 Působnost právního předpisu	193
4.5.2 Ustanovení o nabytí účinnosti právního předpisu	194
5 FORMÁLNĚTECHNICKÁ STRÁNKA LEGISLATIVNÍ TECHNIKY A Z NÍ PLYNOUCÍ POŽADAVKY	196
5.1 Terminologie	196
5.1.1 Přesnost významu používaných pojmů	197
5.1.2 Synonyma, homonyma	198
5.1.3 Sbližování pojmů, simplifikace	199
5.1.4 Archaismy, novotvary; cizí slova	199
5.2 Legální definice a explikace	200
5.3 Zákonné výpočty, varianty	202
5.4 Analogie, recepce právních norem, odkaz, poznámka pod	

čarou	203
5.4.1 Analogie	203
5.4.2 Recepce právních norem	203
5.4.3 Odkaz v právním předpisu	204
5.4.4 Poznámka pod čarou	204
5.5 Domněnky a fikce	205
5.6 Citace, zkratky, číslky	206
5.6.1 Citace	206
5.6.1.1 Citace právního předpisu	206
5.6.1.2 Citace jednotlivých ustanovení, vět a číslic v právních předpisech	208
5.6.2 Zkratky	209
5.6.2.1 Legislativní zkratky	209
5.6.2.2 Zkratky úředních sbírek	209
5.6.3 Číslky a peněžité částky	209
5.7 Legislativnětechnické požadavky na obsah novely	209
Poznámky	213
Seznam literatury	220
Právní předpisy	220
Vnitřní předpisy	221
Učebnice	221
Publikace	221
Slovníček latinských výrazů	223
Věcný rejstřík	225
.....	238